

Spikkelaar

Amos was een 'noqed', spikkelaar, iemand die kleinvee markeerde. Voor de betekenis van 'nokeed' kan men het verhaal van Jakob in Genesis 30:32-39 lezen. 'Noqed' wordt meestal vertaald met 'schapenfokker' (~ NBV21) of 'schapenhoeder'. De HSV en Naastepad vertalen 'veehouder'. Oussoren vertaalt: *één van de gespikkelde-schapenfokkers*. Rashi vertaalt dit woord met 'eigenaar van schaapkudden'. Ibn Ezra en Radak vertalen het met 'schaapherder'. Buber-Rosenzweig: *Viehalter*. Niehaus: shepherd.

Het voorzetsel 'bu' (in, onder) zou aangeven dat Amos de meest vooraanstaande herder was. Anderen (Abarbanel, Malbim) zeggen dat Amos juist in dienst was van anderen. Volgens Radak wijst het woord 'noqed' erop dat schapen gemerkt werden door het toepassen van stippen. De functie van een 'noqed' was waarschijnlijk om grote hoeveelheden dieren te onderscheiden met gekleurde stippen. Een betere vertaling van dit woord zou dan ook zijn 'markeerder van kleinvee'. In het Arabisch wordt het woord 'naqad' gebruikt om schapen met uitmuntende wol aan te duiden. In het Akkadisch was een 'naqidu' een opziener van veefokkers. In het Ugaritisch was het de aanduiding van functionarissen die zorgden voor de toevoer van schapen voor de tempel. Niehaus: Amos was in elk geval geen gewone schaapherder, maar hij zorgde ervoor dat voor het koninklijk paleis schapen werden geleverd.

Ditzelfde naamwoord, 'noqed', wordt ook gebruikt bij Mesa, de koning van Moab. Deze koning was schatplichtig aan koning Achab van Israël en leverde een grote hoeveelheid wol aan Achab. Zie 2 Koningen 3:4. En Mesa zal niet zelf zijn schapen gehoed hebben.

Opvallend is dat Amos geen 'roèh', O herder, genoemd wordt. Zie Amos 1:2 en 3:12.

Ook van Leeuwen zegt, net als Kimchi, dat de vertaling 'markeerder' goed past. Ook zegt van Leeuwen dat 'naqdim' in Ugarit paleisbeambten waren met een hoge functie, vergelijkbaar met schriftgeleerden. Zij waren belast met veterinaire zaken.

Kortom, Amos moet wel een man van aanzien geweest zijn, maar niet iemand uit het profetengilde, maar een hoge ambtenaar belast met veterinaire zaken.

Lukas de Groot, Februari 2026